

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:
Egy évre 6 ft — kr.
Fél évre 3 ft — kr.
Negyed évre 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán, pénteken** és **vasárnap** reggel.

Felelős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Kaszince-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitőrés soronkint 20 krajczár.

A meghazudtolt miniszter.

A zombori pénzügyigazgatóság meghazudtolta Lukács Bélát, Magyarország pénzügyminiszterét. Ehhez a ténykedéshez hozzájárult a szabadkai adókivető bizottság, amelynek tagjai szolgálai alárendeltséggel simultak a finanszakarathoz s az egész bizottságban egy emberen kívül nem akadott szószólója az igazság és méltányosságnak.

Igy történt aztán, hogy a pénzügyminisztert meghazudtolták.

Meghazudtolták a pénzügyminiszternek azt a föltétlen ígérését, hogy adóemelési utasítás nem lévén, az adók általánosságban emelteni nem fognak.

Meghazudtolták a miniszternek azt az ígérését, hogy utasítás folytán az örült észjárással-javaslatba hozott adókivetési összegeket redukálni fogják és senki erején túl megadóztatva nem lesz.

Meghazudtolták a miniszternek nyíltan adott szavát, mert mindabból, amit a pénzügyminiszter ígért, az ügyvédi kamara elnöke és egy egész bizottság előtt: egy betű se valósult meg.

Hallatlan és aránytalan mértékben srófolták fel különösen a szabadkai ügyvédek adóját, csupán csak azért, mert a szabadkai ügyvédi karból indult ki a mozgalom azon hallatlan adósróf miatt, amelyet kilátásba helyeztek.

És ime ezzel szemben bemutatunk egy csodálatos dolgot.

A zombori ügyvédek adóját bámulatos humanitással vetették ki, illetve a pénzügyigazgatósági megbízott a bizottsággal egyetértőleg működött össze arra, hogy a zombori ügyvédek adóját oly enyhe módon állapítsa meg, hogy nem akad ügyvéd Zomborban, aki legmagasabb mértékben megelégedve ne volna a rá rótt adóösszeggel.

Elmondjuk tehát ennek a történetét.

Mikor a zombori ügyvédeknek tu-

domására jutott, hogy ugyancsak ellenük is olyan horribilis adóemelés készül, mint például akár itt nálunk Szabadkán, akkor nagy kollegiális összefartással elére állott az ügynek a zombori ügyvéd-egylet és a következő meghívót tette közzé:

„Meghívó. A zombori ügyvéd-egyletnek 1899. július hó 8 án délután 5 órakor a „Vadászkürt” szálloda emeleti kistermében tartandó rendkívüli közgyűlésére tekintetes kartárs ur nisztelettel meghívatik.

Tárgysorozat:

1. A zombori ügyvédek ellen tervezett aránytalan adóemelés miatti intézkedések megtételének megbeszélése.

2. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság ellen felsőbb helyen emelendő panasz megtétele amiatt, hogy a hozzá benyújtott beadványok felette késedelmesen intézték el.

3. Intézkedés a zombori m. kir. adóhivatal azon tapasztalt eljárása ellen, hogy a *telet-illaték* kétszeresen, sőt néha háromszorosan hajtátnak be a zombori ügyvédeken.

Zombor, 1899. július hó 5-én.

Szilágyi Mór.

a zombori ügyvéd-egylet elnöke.”

Mikor aztán a pénzügyigazgatóságnál megtudták azt, hogy itt mi készül és a mikor sejtették, hogy itt valami nagyon csunya dolgok kerülhetnek napfényre és amékor különösen a 3-ik pontban említett dolgoktól már előre borsószott a hátuk, akkor sub rosa megüzenték, hogy *hát kérem maradjanak az urak békével, hiszen mi oly méltányosak leszünk, hogy bámolni fognak az urak.* Vagyis ekkor egyszerre csakugyan háttérbe szorult a magas kincstári érdek, — megígérték, hogy visszsrófolják azt a felsrófolt adót, csakhogy a tekintetes ügyvéd urak maradjanak békével az istenért és ne keverjék tel az ilyen dolgokat.

A zombori fiskálisok ekkor látva, hogy a finansz urak nagyon is alázatosan meg vannak ijedve, letették a

fegyvert, nem volt kravál, nem volt teleplezés és a legnagyobb kedélyeskedések között állapították meg a magas kincstár érdekében a mitígtált adókat, Bruck ügyvéd 300 ft helyett 115 frrtal, egy kir. közjegyző 370 ft helyett 170 frrtal, dr. Gombos 200 ft helyett 58 frrtal, dr. Kozma 150 ft helyett 100 frrtal, Pavlovičs 80 ft helyett körülbelül 30 frrtal lettek megadóztatva, szóval megszűnt az ok, megszűnt az okozat és a zombori pénzügyigazgatóság most már nyugodtan lehetett atól, hogy a zombori fiskálisok nem fogják felpiszkalni azokat a csunya dolgokat, amiknek bizonyítékai kezükben vannak.

Csodákat beszélnek arról, hogy a zombori adókivető bizottság előtt a fiskálisok adójánál milyen szelíd volt a megbízott tisztviselő, csupa jóság olyan mint egy falat kenyér, elengedett a javaslati összegből annyit, hogy egy fiskális se legyen, aki megelégedve nincs.

De hát Szabadkán a fiskális uraknak nem volt a kezében ilyen fegyver, hanem ezek nagy naivitással felszaladtak a miniszterhez és ami még nevetésesebb volt, hazajöttek, megnyugtattva, — gondolva, hogy hát hiszen a minisztert csak nem fogja meghazudtolni a saját alárendelt közege!

És ime mi történt? Állag 50%-al emelték a régi volt adókat a fiskálisoknál, némelyeknél még nagyobb százalékkal és miért?

Szabadkán talán sokkal különb pozíciójuk van az ügyvédeknek, mint Zomborban? 50 százalékkal jobbak a viszonyok Szabadkán, mint Zomborban?

Hol van az utasítás, a mely arra szorította a pénzügyigazgatósági közeget, hogy itt nálunk egy társadalmi osztálynál adófelemelést csináljon?

Hiszzen éppen ellenkezőjét ígérte meg a miniszter, miért hazudtolta meg te-

UJ BUTORGYÁR

teljes hálószoba, ebédlő és szalon berendezések, úgy egyes butordarabok. Tervezetek és költségelőrányszat díjmentesen.

Pártos Alfréd

Szegeden, Oroszlán-utca, 21. sz. alatt, Európa-szállóval szemben.

hát a zombori pénzügyigazgatóság a miniszter beszédét, a miniszter ígéretét, a miniszternek kötelezően adott szavát?

Mi oka volt Zomborban feltűnően leszállítani és Szabadkán feltűnően emelni a fiskálisok adóját?

Erre feleljen meg mindenki, aki csak egy kissé tud gondolkodni és ebben a feleletben megtalálhatja azt, hogy ez a pénzügyigazgatóság azokkal szemben, akiktől fél és akiktől tart, a saját bőre megvédéséért a kincstár kárára adó-elengedési aktusokba megy bele, gyáván meglapul a fölemelt fegyverekkel szemben, szöggre akasztja a kincstár érdekét csak azért, hogy ne bántsák és ne leplezzék le törvénytelenégeit: míg ott, ahol ilyesmitől nem fél, gyűlöletből, bosszúból és haragból s retorsióból adót emel és emeltet egy bizottsággal csak azért, mert minden cselekedetének a rugója a saját gyengesége, a saját bőrének a féltése és ahol az államkincstár érdeke csak ürügy, amely alatt jó hivatalokat tölt be s amelyeket nyugalmasan szeret betölteni.

Pedig nagyon csalatkozik a tekintetes pénzügyigazgatóság, ha azt hiszi, hogy itt Szabadkán fegyvertelenül állunk vele szemben.

Hogy milyen fegyverek ezek, amikkel igazságunkat demonstrálni tudjuk, hogy milyen botrányok azok, amikkel az adófizető polgárságban a vért az emberek arczába kergetik, eléggé jellemezhetjük, ha szóról-szóra cizálunk egy beadványból, amelyet egy ügyfelét képviselő jőnevű ügyvéd a miniszteriumhoz benyújtott. Ez az ügyvéd kötelessége teljesítésében járt el és felelősségének tudatában volt, amikor egy banális pénzügyigazgatósági ténykedésen megütközve, a következő kitételekkel jellemezte a zombori pénzügyigazgatóság eljárását:

„Miután úgy vagyok meggyőződve, hogy nagyméltóságú miniszter urnak ezen fosztogatásról és rablásról, amit itt pénzügyigazgatásnak neveznek, tudomása nincs, miután arról is meg vagyok győződve, hogy ha magán ember és nem a kincstár követne el ilyen dolgokat, azt rég becsukták volna s miután arról is meg vagyok győződve, hogy a kincstárnak nem áll érdekében az adófizető polgárokat jogtalanul és őket nem terhelő követelések kiméletlen behajtásával tönkretenni és minden vagyonuktól kifosztani s miután végre arról is meg vagyok győződve, hogy a zombori kir. pénzügyigazgatóság által követett eljárás a vagyonom és tulajdonom ellen elkövetett valóságos bűncselekmény: ezekért orvoslást kere-

sendő, fordulok nagyméltóságodhoz, esedezvéen kívül jegyzett ügyvéd által stb. stb.

Vizsgálja meg tehát a miniszter azokat a rugókat, amelyek ezt a pénzügyigazgatóságot erre az eljárásra készítik és mi kimutatjuk majd azt, hogy ez a rendszer a brutalitások iskolája, alkalmazottjai egyéni szempontokból indulnak ki, cselekményük minden részében nélkülözi az állampolgárok iránt tartozó igazságot és méltányosságot.

Nyilvánosan hangoztatták Zomborban is, hogy majd megtanítjuk azokat a szabadkaiakat, azokat az izgága fiskálisokat, akik panasza mennek ellenünk, azt a lapszerkesztőt, aki ir ellenünk és mindenkit, aki nem csuszvá-mászva jó elébünk.

El fogja-e tűrni Magyarország pénzügyminisztere, hogy minden egyes szavát, a melyet mondott, egy alárendelt hatóság meghazudtolja?

Eltűri-e ezt és jóváhagyásával megpecsételi-e ezt a botrányos eljárást, vagy visszaszerzi-e a beleje helyezett de egyelőre így megrendített bizalmat?

Mi feltétlenül hisszük, hogy legalább megvizsgálja azt, hogy igaz-e az, ami Zomborban és Szabadkán történt!

Vizsgálat a kórház ellen.

Arra botrányos esetek, a melyek legutóbbi időben a helybeli közkórházban előfordultak, s a melyekről minden kimélet nélkül csupán a közérdeket tartva szám előtt, lerántottuk a leplet, megtermettük a maguk gyümölcsét. Az egész kórház ellen úgy az ott működő orvosokra, mint a gazdasági dolgokra szigorú vizsgálatot rendelt Mamusits Lázár polgármester és a vizsgálat már tegnapelőtt óta folyik Hegedűs János kapitány a vizsgálat vezetője kiméletlenül és behatóan vizsgálja a botrányos dolgokat és mindenképen igyekszik eme sajnálatos esetről hű képet szerezn.

Maga a polgármester rendkívüli módon érdeklődik az ügy állásáról, naponként kér jelentést a vizsgálat eddigi eredményéről és hisszük, hogy ezt továbbra is fenntartani fogja és hogy nem fog visszavonulni akkor sem, ha olyan egyének lennének érdekelve ezen dologban, a kiknek kedvéért egyet-mást elnézni lehetne.

A vizsgálat első napján Dr. Wilhelm Adolf kórházi főorvost hallgatták ki, a ki mint már említettük mindenben megerősítette a lapunkban felhozottakat. Tegnap Dr. Csillag Károly lapunk főszerkesztőjét és Dr. Klein Adolf kórházi osztályorvost hallgatták ki. Szerkesztőnk mindent megtesz, a mi a vizsgálatot előmozdithatja és mi magunk keressük azokat a dolgokat, a melyek a kórházban előfordultak és készséggel juttatjuk azt, a vizsgálatot vezető kapitány kezeihez. Szerkesztőségünkben részint személyesen, részint megbízott utján már többen jelentkeztek panasszal, nagyobb részt a szegény emberek, a kik daczára annak, hogy fizetni kötelezve nincsenek, vagy nem engedték ki addig a kórházból, a mig nem fizettek, daczára annak, hogy már kigyógyul-

tak, vagy pedig más módon fizettettek vele, és elvették tőle azt a pár forintot, a melyre a gyógyulás utáni első napokban szükségük lett volna. Sőt arról is értesülünk, hogy ruhát tartottak vissza addig, míg az illető beteg nem fizetett.

A jelenikezők névsorát itt közöljük: Aradszki Pájó VII. kőri lakos, Aradszky Lázó villamvasuti alkalmazott, Odry mészáros, Kosics Sándor borbély, (a bajmoki esetről), Toassó László szobrász, lakik Halbrohr Sándornál, Bódis Lajos városi hivatalnok. Hogy minő visszaélések történtek ezekkel az emberekkel, azt nyilvánosan tárgyalni nem akarjuk. Az illetőt ha megkérdezik mindenestre elfogják mondani, hogy mi módon és hogy jártak a kórházban ők illetve hozzátartozók. Nem akarjuk a vizsgálatot befolyásolni avval, hogy ezeknek eseteit elmondjuk, megbizunk a vizsgálatot vezető kapitányban, hogy ezt kideríteni fogja s majd ez illetőktől személyesen fogja meghallani.

Ma mint értesülünk a vizsgálat tovább folyt, kihallgatták Dr. Schmier György kórházi osztályorvost és az ápoló apácákat.

A fővárosi lapokból úgy értesülünk, hogy a belügyminiszternek is tudomása van már a dologról és hogy a miniszter táviratilag hívta fel főispánunkat, hogy tegyen neki jelentést. A „Pesti Napló“-nak szabadkai levelezője a következőket írja:

A Mária Valéria kórházra vonatkozó vádak ügyében Mamusics polgármester a legszigorubb vizsgálatot indította, a melyet Hegedűs János rendőrkapitány vezet. Kihallgatták dr. Wilhelm Adolf kórházi főorvost, aki a vádakat igazaknak mondta. A közönség köréből számos kárvallott panaszos jelentkezik kihallgatásra. Ebben az ügyben Schmausz Endre főispán e hónap 22-ikére rendkívüli közigazgatási bizottsági ülést hívott össze. A kormánynek s jelentést tettek az ügyről, s ennek következtése az lett, hogy Széll Kálmán miniszterelnök Schmausz főispánt táviratban Budapestre rendelte sürgős kihallgatásra.

Protekczió a szabadkai tanítónőképzőben.

A „Bácskai Ujság“ 154. és 157-ik számában úgyszintén a „Szegedi Napló“ 182. és 183-ik számában a fentti czim alatt hirlapi közlemények jelentek meg, amelyek élesen kikelnek a helybeli tanítónőképzőben uralkodó protekczió rendszer ellen s ha az azokban foglaltak a valóságnak megfelelőnek, a mai közoktatásügyi rendszert nagyon szomorú állapotban tüntetnek fel.

Miután a cikkekből felhozottak nagyon is közel érdekelnek bennünket s nem akartuk azt, hogy azok a súlyos vádak egyik első közintézetünkre ragadjanak ha esetleg a valóságnak nem felelnének meg, kötelességünknek tartottuk azokról felvilágosítást kéri.

Lapunk egyik munkatársa tegnap délután felkereste a tanítónőképző intézet tanfelügyelőjét Kurucz Gyulát és igazgatónőjét Hoffmann Amáliát akik munkatársunknak készséggel szolgáltak felvilágosításokkal, amit a következőkben közlünk:

Ami azon vádat illeti, hogy az igazgatóság csupán protezsáltakat veszi fel és a szegényebb osztály gyermekeit nem méltatja figyelmére, az nem felel

meg a valóságnak, s hogy ezt nem egyszerűen odavetjük, hanem módunkban van adatokkal is bizonyítani.

A következő tanévre 145 folyamodvány érkezett be az igazgatósághoz, valamennyi folyamodó meghivatott, a félével vizsgálatra azonban csak 141 jelent meg. Már most tisztelt panaszos uraim és hölgyeim a pályázat feltételei értelmében, ami ministeri rendelet által van szabályozva, csupán 40 szóval negyven növendék vehető fel az első osztályba. Ezen 40 helyet a következőkép kell beosztani:

Ingyenes belakó növendéknek	2
50 forint fizető belakó növendéknek	2
105 „ „ „ „	4
155 „ „ „ „	6
210 „ „ „ „	10
Bejáró kedvezmény nélkül	16

Már most a 141 jelentkező közül ki kell válogatni a legkitűnbőbbeket, s ha ezek között olyanok is akadnak akiket talán a miniszter vagy más magasabb rangú államtisztviselő ajánlott azt az intézet igazgatóságának rovására felhozni és ebből ellenük fegyvert kovácsolni nem lehet.

Ahhoz is van talán jogunk, hogy olyan intézetben amelynél költségeihez 90.000 frral járultunk, a növendékeknek legalább $\frac{1}{4}$ része szabadkai legyen.

De ha még hozzá tesszük azt is, hogy a tolymások $\frac{3}{4}$ része ingyenes vagy 50 fros helyre lépésről és ilyen csupán 4 van, akkor könnyen megmagyarázhatjuk azt, hogy miért lettek olyan sokan elutasítva.

Ami a vizsgálati rendszer elleni kifogást illeti, engedjék meg tisztelt panaszos uraim és hölgyeim, ebben is tévedni méltóztatik.

Azt jól tudjuk, hogy egyik iskolában jobb a tanítási rendszer a másikban rosszabb, ha tehát a rosszabb iskolából kikerülő esetleg jobb osztályzatú növendék a vizsgáló bizottság elé kerül, bizony nem kell csodálkozni azon, hogy nem állja meg a helyét, úgy ahogy kell, így történik az, hogy a jobb növendéket felveszik s a gyengébbet mellőzik, sőt olyan eset is volt, hogy a felvételre jelentkező egyszerűen azt felelte, hogy „ezt nálunk nem tanulták.“ A vizsgáló bizottságot nem vádolhatjuk semmiféle visszaéléssel, kötelességszerűen és a ministeri rendelet értelmében járhatnak el, tehát ne ebben keressük a hibát, hanem az előírt rendszerben, a növendékek képzettségében és abban, hogy a felvétel korlátozva van.

Ennyit az igazság érdekében.

Különlélek.

— Rendkívüli közigazgatási ülést hívott egybe mára (főispánunk). Az ülés első tárgya polgármesterünknek maga ellen kért fegyelmi ügye volt. A fegyelmet megelőző vizsgálatnál mult közigazgatási ülés Ringhoffer kir. ügyész bizott meg, ki azonban e megbízásról — miután hivatalos állásával meggyeztethetőnek ezt nem találta — lemondott. A főispán ajánlata folytán nehogy az ügy indokolatlanul elhúzódjék — Ringhoffer felmentetik és helyette dr. Biketty ajánlata folytán dr. Králj Lipót póttag bizott meg. Második tárgya Malagurszki Fülöp útbiztos fegyelmije volt, ki ellen a „Népszavában“ jelent meg

egy közlemény, mely szerint a tavaly itt időzött ezirkusznak homokot szállított és a pénzt a maga céljaira használta fel. A polgármesternek volt kiadva az ügy, de ő visszatértesztette, mert neki Malagurszky rokona. Ez ügyben is dr. Králj bizott meg a vizsgálattal. A kórházi botrányokról nem esett szó, a vizsgálat — mint másutt megírjuk — ez ügyben erős kezekben van.

— Jó Dezős temetése. Ma délután 6 órákor helyezték örök nyugalomra Jó Dezősöt, volt gőzfürdő tulajdonos és a szabadkai takarékos és zálogház r. t. alapítóját rendkívül nagy részvét mellett. Szébbnél szebb koszorú borították a ravatalt, bent körül a család tagja az elhunyt özvegye és három fia állottak. A tágas udvar megtelt gyászoló közönséggel mikor megérkezvén a papok kihozták az ércoporsóba zárt holttestemet. A beszentelés után az iparosok dalárdája „Jaj de bús ez a ravatal“ kezdetű megható gyászdal t énekeltek el. Azután feltették az özvegy és fiai, sárga kaméliákból font koszorúval fedett koporsót a gyászkocsra és megindult a halott utolsó útjára.

— Kérelem. Felhívjuk az egyetemi ifjúságot, hogy a ma délelőtti értekezleten minél nagyobb számban jelenjenek meg, mivel ez alkalommal az augusztus végén tartandó táncestély további teendői is megbeszélés tárgyává tételnek. — Az előkészítő bizottság.

— Önkéntes tűzoltóink és mentő osztálya — mint már említettük — f. hó 30-án nagy népnépzést rendeztünk Palicsos brassói congressus alapja javára — amely rendkívül sikerültnek ígérkezik. Derék tűzoltóink és mentőink igazán megérdemlik, hogy az ő ünnepükön minél többben ott legyenek de a program igen ügyes és változatos. Lesz ott csárdás és kóló, hipodrom, karika dobálás, léghajó felszállás, egy bűvész a mozgó színpadon, világpostalasz carneval nagy panoráma, hangverseny, kerékpár verseny, tüzijáték, Orbanfalva égése, tombola és táncvizigalom reggelig. És mindezt 20 krajczárért lehet megévezni, a táncvizigalom kivételével, melyért külön 50 krajczár fizetendő.

— Esküvő. Reich Ferenc helybeli kereskedő f. hó 28-án délután tartja esküvőjét Gussmann Helén kisasszonnyal öz. Gussmann Adolfné leányával B. Topolyán.

— Tűz. Csantavéren f. hó 20-án a déli Bagi Antal udvarában tűz volt. Az önk. tűzoltóságnak köszönhető hogy a szomszéd ház le nem égett.

— Egy család tragédiája. Borzasztó módon üldözi a sors Baján a közszeretben álló Spitzer Benő gyáros családját. Csak alig néhány hónappal ezelőt ragadta el a halál Spitzernek életerős vejét és üzletársát Schwarcz Lászlót. Még a könnyek, melyet a súlyos veszteségek sajtoltak ki fel sem száradtak, ime már is újabb csapás éri. A két évvel ezelőt dr. Hegedüs Gyula fővárosi ügyvédhez férjhez ment ritka szépségű és minden jóval és nemessel megáldott leányuk Ida halálhíre érkezett meg messze vidékről Francesbadból. A halálhír az egész városban mely megdöbbenést okozott és így nem csoda, hogy midőn Hegedüs Gyuláné földimadaránya Bajára érkezett ott könnyezett a ravatalkörül a városnak minden osztálya felekezeti különbség nélkül. dr. Hegedüs Gyuláné, kinek holttestét a család Francesbadból hiraszállította. A vasúti állomásról temették. A koporsót mint egy szék szébbnél szebb koszorú fedte. A gyászdal elhangzása után Rosenfeld Henrik rabbi helyettes tartotta becsusztatóját. A magas szárnyalású mélyen megindító magyar gyász-

széd alatt mindenki sirva fakadt. Siratta a nemes érzésű hölgy elvesztését a cselédség minden munkása a gyárnak, szóval mindenki a kinek Spitzer Idával életében csak egyszer is dolga volt. A legmeghatóbb volt midőn az elhunyt volt egyszerű varródnője zokogva és jajveszékelve borult a koporsóra, a nyitott sírnál pedig eszméletlenül rogyott össze, úgy hogy orvosnak kellett segítségére sietnie.

— Halálozás. Öz. Brunsten Jánosné f. hó 20-án délelőtti, életének 55-ik évében hosszas betegség után elhunyt. Temetése f. hó 21-én volt. Dr. Bányai Bertalan helybeli orvos az elhunytban anyját gyászolja.

— Meghívó. A szabadkai összes férfi és női szabók 1899. júliut 23-án vasárnap délelőtti 11 órára az Általános ipartestület helyiségében szakértekezletre meghívattak. Tárgy: Az Aradi férfi és női szabók szakcsoportja által kibocsájtott országos körlevélben tett indítvány feletti határozat és netáni pótitvány. Kelt Szabadkán 1899. július 21. Pausits János ipartestületi elnök.

— Színészeink Szentesen. Lövey József, Pesti Ihsz Lajos szintársulatának titkára pár nap óta Szentesen tartózkodik, hogy a jövő hó elején megkezdődő előadásokra bérletet gyűjtson.

Nagy tűzvész a határban.

(Saját tudósítónktól)

Szörnyű tűz pusztított ma a város közelében levő, a szivaczi ut mellett elterülő szérűskertekben. Többnyire kiszáradt és szegény árendások termése égett le, akiknek minden reménye odaveszett, elvesztették kenyérüket egy évi fáradságos munkának gyümölcsét.

A szérűskertek körül elterülő szántóföldek részint kisebb gazdáké, részint szegény emberek vették árendába, a hol csak annyi gabona terem, amennyi egy-egy családnak a téli kenyérszükségletét fedezi. A termés nagy része már le van aratva és készen állott a csépléshez kazalokban összerakva s éppen az volt az oka a nagy pusztításnak, hogy a kiszáradt egybehordták gabonájukat és egy a gépből kipattant szikra felgyújtotta az egészét.

A nagy tűzvészről a következő tudósítást vettük:

Ma d. e. 9 óra tájban a városháza tornyában levő tűzoltó őrszem értesítette Skozza Zoltán főparancsnokot, hogy a szivaczi ut mellett az 5. dűlőben tűz van. A főparancsnok jelentést tett a rendőrségnél s ezután ő maga 5 tűzollóval és 2 kocsiival kiment a helyszínére.

Amikor odaértek, egy egész lángtenger tárult fel szemek előtt, a közvetlen egymás mellett elhelyezett száz és száz kazal égett úgy, hogy lokalizálásról szó sem lehetett. A tűz közepén volt Tamasi Dániel helybeli lakos cséplőgépe. A tűzoltók emberfeletti erőt fejtettek ki, hogy a veszedelmes pusztító elemet elnyomják, de nem sikerült, mert nem volt honnan mérítsék a tűzoltáshoz szükséges óriási vízmennyiséget, mindössze egy kut, a mely csakhamar kiürült. Minden erőfeszítés, mit a tűz eloltására áldoztak, hiába való volt.

120—130 kazal szalma, 8 és fél láncz buzatermés és egy cséplőszekrény lett a lángok martalékvá, a cséplő gépet megmentették.

A nagy szerencsétlenségben még az a szerencse, hogy csendes idő volt, mert a közeli 3 szérűskertben elhelyezett óriási mennyiségű gabona nagyon könnyen leégthetett volna. Ót óra tájban kezdődött megszűnni a pusztító elem, mindazonáltal órség maradt künn, hogy az esetleg újabb szerencsétlenség esetén azonnal segítséget legyen. A kár meghaladja a 12.000 frtot, semmi sem volt biztosítva.

NYILTTÉR.

A „Népszava” jul. 16-ik számában „Több tanügybarát” aláírással „Germanizmus a polgári iskolában” című cikk jelent meg ellenem. Azzal kezdi a t. Tanügybarát, hogy én 30 évi működésem alatt nem tudtam hivatásom magaslatára vergődni, hanem a tanítás szent ügyét Bach szellemében törvénytelen ségek és szabálytalanságokkal lábball tiprom. Már magában ez a bombasztikus szóhalmoz bizonyítja, hogy írója nem művelt ember s cikkének legjobb cáfolata az a 30 éves pályafutás, mely hosszú idő alatt nem akadt több olyan „Tanügybarát”, a ki működésemet így bírálta volna meg, mint ő. Éppen ezeu okból óhajtok az illetőnek néhány sorban válaszolni, hogy kimutassam, miszerint őt nem a ténnyel hangzóztatott „Tanügybarát” érzelme vezette, hanem nagyon is alantas érzés; a személyes érdek.

Négy vádat emel ellenem I. „Kéziratokból tanítok, a mi tilva van.” Ez nem igaz. A tantervben nem levő, de a ministeri tantervben megkövetelt egyes földrajzi alapfogalmak definícióját feljegyeztettem a gyerekekkel kedvéért; elvont fogalmakról lévén szó, a kevesebb szóösszegeggel rendelkező gyermek nem képes azt magyarázat után visszaadni. Ez az egész. És ugyan t. „Tanügybarát” úr, melyik ministeri rendeletben van az megírva, hogy a tanár vagy tanítónak ne bővítsék ki az esetleg szükségű könyvet. II. „Nem tartok fokozatot, néha semmit, máskor sokat adok fel.” Úgy látszik a „Több tanügybarát” nem tud róla semmit, hogy nekünk ministeri rendeletre az egész tananyagot órákra kell felosztani, tehát minden órának meg van a maga anyaga s így nem lehet „semmit vagy sokat.” Erre felügyel az igazgató, az iskolaszék és a tanfelügyelőség. III. „Privát órákat adok, a mi szintén tilva van.” Nálunk még senki sem tiltotta be s hogy nem kapzsiságból teszem, bizonyítja az, hogy a szegénysorsú gyenge tanulóknak ingyen adok magánórákat. IV. Germanizálók, mert ő szerinte nem volna szabad többet tanitanom, mint irást és olvasást. De hát azt hiszi cikkíró, hogy mi azt taníthatunk, a mit akarunk? Úgy látszik, halvány sejtelve sincs róla, hogy van egy ministeri tanterv, amely elrendeli, hogy mennyit tanítsunk minden tárgyból osztályonként, s hogy van tanfelügyelőség, mely szigorúan felügyel arra, hogy mi annak a rendeletnek eleget tegyünk.

Különösnek találja, hogy 48 közül 7-et buktattam; hasonlítsa össze más intézetek értesítőivel. Továbbá, hogy olyant is buktattam németből, a ki jeles tanuló. Erre minden

tanítással foglalkozó ember csak mosolyoghat, mert igen gyakori eset, hogy valaki egyik tárgyból lehet kitűnő s a másikkól e égtelen. „Pláne izraeliták is!” Ezt a feljajdulást csak úgy magyarázhatom, hogy az izraeliták többnyire beszélnek németül. Megengedem, de ha az iskolai feladatait nem tanulja meg, nem kaphat mást, mint elégtelent. Az ön okoskodása szerint a ki németül tud, az el nem buktatandó a német nyelvből? Ez igazán kuriozum. Hát a magyar nyelvből nem buktatják a ki magyar anyanyelvű? — De sőt inkább. Mi az iskolában nyelvtant is tanítunk, s ha az az illető németül beszélő a nyelvtant nem tanulja meg, bizony megbuktatandó az, és ebben nekem igazat fog adni mindenki, a ki a tanúghöz csak valamit ért. Hogy germanizálók? Kérem mondja meg ezt a vallás és közoktatásügyi minister úrnak s rendelkezze el, hogy ne taníttassa a német nyelvet!

Magyarországon, s ha ő eltűl, én nem fogok germanizálni; de addig mint hivatásom hozza magával, a kezemre bízott tanítargya igyekezni fogok teljes tehetőségem szerint tanítványaimmal elsajátíttatni, még akkor is, ha az Ön féle „Tanügybarátok” germanizálással vádolnak is.

A „honleányi hazafisággal” mint cikkíró mondja, nem büszkélkedem, hanem kötelességnek tartom, melyet nemcsak „egykor,” de mindenkor hiven teljesítek is; bő terem lévén erre a magyarok történetének tanításával. A cikket különben sem tartom „Több tanügybarát” kritikájának, hanem egy a gyermekek tehetőségével szemben elvakult apa keserű piszkolódásának.

Kopp Etelka
polg. isk. rendes tanító.

Értesítés.

Alulírottak a n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk hogy a „Favorit” szikvízes üvegekkel felszerelt egészségügy szikvizgyárat alapítottunk, melyben kizárólag **vegyszermentes folyékony szénsavat** hozandunk forgalomba.

A használat rövid időn belül meg fog gyógyítani arról mindenkit, hogy ez a nagy horderejű találmány melynek használatára

egyedül alulírott gyár bírja

Szabadka és vidékére a jogosultságot

rendkívül fontos a közegészségügyre, amennyiben a jelenleg forgalomban levő szikvízes üvegek feje sima kifolyó csővük és gömbölyűségükkel fogva különféle egészségellenes visszaélésekre alkalmasak.

Minden a Favorit csövekhez hasonló de tényleg nem is megfelelő utánzat a szabadalmi törvénybe ütközik s a szabadalom tulajdonosok részéről az ilyeneket forgalomba hozók ellen az eljárás megindítani fog.

Gyárunkban a víz destillálása céljából új szerkezetű destillátort állítunk mely bőséges mennyiségben szolgáltatandja az üdítő s egészségre jótékonyan ható bakteriummentes vizet.

Előjegyzéseket elfogad Sugár Manó helyb. fűszerkereskedő, kinél jégbehűtött szikviz is kapható, valamint Palicson Krausz Armin kereskedésében.

Tisztelettel

Sugár és Társai

a „Favorit” egészségügyi szikvizgyár tulajdonosai Szabadka.

Tűzifa eladás.

Tölgyfa-fűrész hulladék, rövidre vágva és száraz, cséplőgép-fűtésre igen alkalmas 15 frt.

Tölgyfa-fűrész hulladék, hosszú és rövid vágás, száraz 12 frt.

Tölgy-öfka, II. rendű, teljesen száraz 17 frt.

Az árak vagononként 10.000 kg. Normanci állomásra értődnek (a slavoniai helyi érdekű vasut állomás)

az ár előleges beküldése mellett.

Szives tudakozódások az alanti céghez intézendők Normanciban (Slavonia)

Société d'Importation de Chêne.

* E rovat alatt közzétettéért nem felelős a szerkesztőség.